

«Қарағанды медицина университеті» КеАҚ

НАО «Медицинский университет Караганды»

Қоғамдық денсаулық мектебінің 27.10.2023 ж.
№4 хаттамасынан **КӨШІРМЕ**

ВЫПИСКА из протокола заседания Совета
школы общественного здоровья №4, от
27.10.2023 г.

Қарағанды қ.

г. Караганда

Төрайымы – Даулеткалиева Ж.А., қоғамдық
денсаулық мектебінің деканы

Председатель – Даулеткалиева Ж.А., декан
школы общественного здоровья

Хатшы – Оспанова Ж.У, қоғамдық денсаулық
мектебінің маманы

Секретарь – Оспанова Ж.У, специалист школы
общественного здоровья

Қатысушылар:

Присутствовали:

Кулов Дюсентай Баркенович -м. ғ. д.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің профессоры
Каюпова Гаухар Сериковна-PhD, Қоғамдық
денсаулық мектебінің қауымдастырылған
профессоры

Кулов Дюсентай Баркенович – д.м.н., профессор
школы общественного здоровья

Галаева Аза Иссаевна-м. ғ. к., Қоғамдық
денсаулық мектебінің қауымдастырылған
профессоры

Каюпова Гаухар Сериковна - PhD,
ассоциированный профессор школы
общественного здоровья

Шинтаева Нуржамал Утебаевна магистр,
Қоғамдық денсаулық мектебі профессор-
ассистенті

Галаева Аза Иссаевна - к.м.н., ассоциированный
профессор школы общественного здоровья

Шайзадина Фатима Меирханқызы-м. ғ. к.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің профессоры

Шинтаева Нуржамал Утебаевна – магистр,
ассистент профессора школы общественного
здоровья

Калишев Марат Гузаирович – м. ғ. к.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің профессоры
Приз Владимир Николаевич – м. ғ. д.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің еңбек
сіңірген профессоры

Шайзадина Фатима Меирханқызы – к.м.н.,
профессор школы общественного здоровья
Калишев Марат Гузаирович – к.м.н., профессор
школы общественного здоровья

Плясовская Светлана Владимировна- м. ғ. к.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің профессоры

Приз Владимир Николаевич – д.м.н.,
заслуженный профессор школы общественного
здоровья

Талиева Гүлбанат Нургалиевна-м. ғ. к.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің
қауымдастырылған профессоры

Плясовская Светлана Владимировна – к.м.н.,
профессор школы общественного здоровья

Ефимова Аксана Дмитриевна-м. ғ. к.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің
қауымдастырылған профессоры

Талиева Гүлбанат Нургалиевна – к.м.н.,
ассоциированный профессор школы
общественного здоровья

Амреева Кымбат Ералиевна-м. ғ. к., Қоғамдық
денсаулық мектебінің қауымдастырылған
профессоры

Ефимова Аксана Дмитриевна – к.м.н.,
ассоциированный профессор школы
общественного здоровья

Абитаев Дархан Сайлаубекович-м. ғ. к.,
Қоғамдық денсаулық мектебінің
қауымдастырылған профессоры

Амреева Кымбат Ералиевна – к.м.н.,
ассоциированный профессор школы
общественного здоровья

Жарылқасын Жеңісбек Жарылқасынұлы-м. ғ.
к., Қоғамдық денсаулық мектебінің
қауымдастырылған профессоры

Абитаев Дархан Сайлаубекович - к.м.н.,
ассоциированный профессор школы
общественного здоровья

Жарылқасын Жеңісбек Жарылқасынұлы – к.м.н.,
ассоциированный профессор школы
общественного здоровья

Сотрудники школы общественного здоровья,
докторанты всего 35 человек

Омаркулов Бауыржан Каденович – к.м.н.,

Қоғамдық денсаулық мектебінің қызметкерлері, докторанттар барлығы 35 адам
Омаркулов Бауыржан Каденович-м. ғ. к., қауымдастырылған профессор, Қоғамдық денсаулық сақтау және кәсіптік денсаулық институтының директоры
Омарова Алуа Ораловна-PhD, ғылыми жұмыс бөлімінің бастығы
Тайжанова Дана Жұмағалиевна-м. ғ. д., ішкі аурулар кафедрасының профессоры
Қойчубеков Берік Кенжибаевич- б.ғ. д., информатика және биостатистика кафедрасының профессоры
Алексеев Алексей Владимирович-PhD, Қоғамдық денсаулық сақтау және кәсіптік денсаулық институтының ғылыми-зерттеу санитарлық-гигиеналық зертханасы меңгерушісінің м.а.

КҮН ТӘРТІБІ:

Болатова Ж.Е. «Assessing access to water, sanitation and hygiene in schools» 6D110200 мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға арналған диссертациясының апробациясы.

Ғылыми кеңесшісі:

Калишев М.Г., м.ғ.к., қауымдастырылған профессор, қоғамдық денсаулық сақтау мектебі, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

Шетелдік ғылыми кеңесшісі:

Ханс Орру, PhD, отбасы медицинасы және қоғамдық денсаулық институтының профессоры.

Рецензенттер:

Токанова Ш.Е., м.ғ.к., қоғамдық денсаулық кафедрасының профессоры, КеАҚ «Семей медицина университеті»;

Талиева Г.Н., м.ғ.к., қоғамдық денсаулық мектебінің қауымдастырылған профессоры, КеАҚ «Қарағанды медицина университеті».

ТЫҢДАЛДЫ:

6D110200 мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне «Assessing access to water, sanitation and hygiene in schools» тақырыбындағы диссертацияны ұсынған Болатова Ж.Е..

Қойылған сұрақтар:

Галаева А.И.

1.Сізде аннотацияда әлемдегі мектептердің

ассоциированный профессор, директор института общественного здравоохранения и профессионального здоровья

Омарова Алуа Ораловна – PhD, начальник отдела научной работы

Тайжанова Дана Жумағалиевна – д.м.н., профессор кафедры внутренних болезней

Койчубеков Берик Кенжибаевич – д.б.н., профессор кафедры информатики и биостатистики

Алексеев Алексей Владимирович – PhD, и.о. зав. научно-исследовательской санитарно-гигиенической лаборатории

Института общественного здравоохранения и профессионального здоровья

ПОВЕСТКА ДНЯ:

Апробация диссертации Болатовой Ж.Е. на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности 6D110200 «Assessing access to water, sanitation and hygiene in schools».

Научный консультант:

Калишев М.Г., к.м.н., ассоциированный профессор школы общественного здоровья, НАО «Медицинский Университет Караганды».

Зарубежный научный консультант:

Ханс Орру, PhD, профессор института семейной медицины и общественного здоровья, Университет Тарту.

Рецензенты:

Токанова Ш.Е., к.м.н., профессор кафедры общественного здоровья, НАО «Медицинский Университет Семей»;

Талиева Г.Н., к.м.н., ассоциированный профессор школы общественного здоровья, НАО «Медицинский Университет Караганды».

СЛУШАЛИ:

Соискателя степени доктора философии (PhD) по специальности 6D110200 Болатову Ж.Е., которая представила диссертационную работу на тему: «Assessing access to water, sanitation and hygiene in schools».

Заданные вопросы:

Галаева А.И.

1.У Вас в аннотации указаны, что 13% школ

13% - ы санитарияға қол жеткізе алмайтындығы, ал мектептердің 25% - воды су мен қол жууға арналған жабдықтар жоқ екендігі көрсетілген. Деректер қайдан алынды?

2. Қолданылған әдістеме қазақстандық бағалау әдістемесіне сәйкес келе ме?

3. Сіз 2020 жылы жедел ішек инфекцияларының төмендегенін көрсетесіз, себептерін көрсете аласыз ба?

Жауаптар:

1. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) және Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қорының (ЮНИСЕФ) сумен жабдықтау, санитария және гигиена (СПМ) мониторингі жөніндегі бірлескен бағдарламасы ауыз сумен жабдықтау, санитария және гигиена саласындағы прогресті халықаралық деңгейде салыстырмалы бағалауды дайындайды және жариялайды және көзделген ТМД-мен байланысты міндеттердің орындалуын жаһандық мониторингтеуге жауап береді. Аннотацияда көрсетілген деректер 2000-2021 жылдар аралығындағы мектептердегі ауыз сумен жабдықтау, санитария және гигиена саласындағы Прогресс есебінен алынды.

2. Қазіргі уақытта Қазақстанда ССГ қамту туралы деректерді жинаудың бірыңғай әдістемесі жоқ.

3. ОКИ көрсеткіштерінің төмендеуі Қашықтықтан оқытуға, қоғамдық тамақтану орындарының жабылуына және пандемия кезіндегі басқа шараларға байланысты болуы мүмкін.

Шайзадина Ф. М.

1. Сіз қандай жұқпалы ауруларды қарастырдыңыз?

2. Сіз қандай эпидемиологиялық зерттеулерді қолдандыңыз?

3. Қандай мектептер және неге таңдады?

4. Салыстырмалы талдау Қазақстанның басқа өңірлері болды ма?

5. Сіздің жұмысыңыздың жаңалығы қандай?

6. Сіз қандай практикалық ұсыныстар бересіз? Олар тіркелген бе?

Жауаптар:

1. Диссертацияда біз А вирустық гепатиті, ОКИ сияқты жұқпалы ауруларды қарастырамыз.

2. Біз 10 жылдағы ретроспективті талдауды қарастырамыз және сызықтық регрессиялық

мира отсутствует доступ к санитарии, а в 25% школ нет воды и оборудования для мытья рук. Откуда были взяты данные?

2. Исползованная методика соответствует ли казахстанскому методике оценивания?

3. Вы указываете, что количество заболеваемости острыми кишечными инфекциями снизилось в 2020 году, можете указать причины?

Ответы:

1. Совместная программа Всемирной организации здравоохранения (ВОЗ) и Детского фонда Организации Объединенных Наций (ЮНИСЕФ) по мониторингу водоснабжения, санитарии и гигиены (СПМ) готовит и публикует сопоставимые на международном уровне оценки прогресса в области питьевого водоснабжения, санитарии и гигиены (ВСГ) и отвечает за глобальный мониторинг выполнения связанных с ВСГ задач, предусмотренных в Целях в области устойчивого развития (ЦУР). Данные, указанные в аннотации, были взяты с отчета Прогресс в области питьевого водоснабжения, санитарии и гигиены в школах за период 2000–2021 гг.

2. В настоящее время в Казахстане отсутствует единая методика сбора данных об охвате школ ВСГ.

3. Снижение показателей ОКИ могут быть связаны с дистанционным обучением, закрытием общественных мест питания и из-за других мер во время пандемии.

Шайзадина Ф.М.

1. Какие инфекционные заболеваемости Вы рассматривали?

2. Какие эпидемиологические исследования Вы использовали?

3. Какие школы и почему выбрали?

4. Был ли сравнительный анализ другими регионами Казахстана?

5. Какова новизна Вашей работы?

6. Какие практические рекомендации Вы предлагаете? Зарегистрированы ли они?

Ответы:

1. В диссертационной работе мы рассматриваем инфекционные болезни, такие как вирусный гепатит А, ОКИ.

2. Мы рассматриваем ретроспективный анализ за 10 лет и пытаемся вынести тренд определяя

талдауды анықтау арқылы трендке төзуге тырысамыз.

3. Теміртау, Сәтбаев, Ақсу-Аюлы, Ағадыр, Абай және 4 Қарағанды жергілікті мектептері таңдалды.

4. Тапсырмаларда салыстырмалы талдау жүргізу қарастырылмаған.

5. Жаңашылдық-оқушылардың Қарағанды облысының мектептеріндегі сумен жабдықтау, санитария және гигиена саласындағы қызметтерге қол жетімділігі мен қанағаттанушылығы, сумен жабдықтау, санитария және гигиена қызметтерімен қамтамасыз етілуіне байланысты болуы мүмкін жұқпалы аурулар бойынша Қазақстанда және Қарағанды облысында сырқаттанушылыққа эпидемиологиялық талдау жүргізілгендігінде. Оқушылардың гигиеналық мінез-құлқына әсер ететін сумен жабдықтау және санитария жағдайларының факторлары анықталды.

6. Біз бірқатар ұсыныстар ұсынамыз мектептердегі сумен жабдықтау, санитария және гигиена жүйелі тәсілін жүзеге асыру, "су, санитария және гигиена" элективті курсы, оқушылар мен мектеп әкімшілігіне сауалнама жүргізу, санитарлық жағдайды бақылау және гигиеналық тұрғыдан орындау арқылы сумен жабдықтау, санитария және гигиена (HSV) прогресін бақылау және бағалау сияқты ұсыныстар"білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар "санитариялық қағидаларын бекіту туралы"Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы по ҚР ДСМ - 76 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Біз курсты білім беру ұйымдарының: "Дарын" мамандандырылған мектеп-лицей-интернатының, Ақбаев атындағы жалпы білім беретін мектептің, Жамбыл атындағы мамандандырылған мектеп-лицей-интернаты қызметіне енгіздік.

Жарылқасын Ж. Ж.

1. Кейбір қалаларда орталық сумен жабдықтау жоқ па?

2. Қаланы ауылмен салыстыру қаншалықты объективті?

3. Неліктен сіз суға, санитарияға және гигиенаға қол жеткізу тіркестерін таңдадыңыз?

Жауаптар:

1. Қарағанды қаласында бүгінгі күнге дейін

линейный регрессионный анализ.

3. Были выбраны школы из Темиртау, Сатпаев, Ақсу-Аюлы, Ағадыр, Абай и 4 карагандинские местные школы.

4. В задачах не было предусмотрено проводить сравнительный анализ.

5. Новизна заключается в том, что впервые изучены текущее состояние, доступность и удовлетворенность учащихся услугами в области водоснабжения, санитарии и гигиены в школах Карагандинской области, проведен эпидемиологический анализ заболеваемости в Казахстане и Карагандинской области по инфекционным заболеваниям, которые предположительно могут быть связаны с обеспеченностью услугами водоснабжения, санитарии и гигиены. Выявлены факторы условий водоснабжения и санитарии, влияющие на гигиеническое поведение учащихся.

6. Мы рекомендуем ряд рекомендации, таких как реализация системного подхода к водоснабжению, санитарии и гигиене (ВСГ) в школах, элективный курс "Вода, санитария и гигиена", мониторинг и оценку прогресса в области водоснабжения, санитарии и гигиены (ВСГ) через анкетирование учащихся и администрации школы, наблюдение за санитарными условиями и выполнением гигиенических процедур и изменения и дополнения в Приказ Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2021 года No ҚР ДСМ-76 «Об утверждении Санитарных правил "Санитарно-эпидемиологические требования к объектам образования». Мы внедрили курс в деятельности образовательных организаций: специализированной школы-лицей-интерната "Дарын", общеобразовательной школы им. Акбаева, специализированной школы-лицей-интерната имени Жамбыла.

Жарылқасын Ж.Ж.

1. В каких-то городах отсутствуют центральное водоснабжение?

2. Насколько объективно сравнивать город с селом?

3. Почему Вы выбрали выражения доступ к воде, санитарии и гигиене?

Ответы:

1. В городе Караганды по сей день в некоторых местах отсутствует центральное водоснабжение.

кейбір жерлерде орталық сумен жабдықтау жоқ.

2. Біз жақсартылған су көздерімен 100% қамтуға қол жеткізуге тырысқандықтан, біз объективті деп ойлаймыз.

3. Бүгінгі таңда барлық нормативтік-құқықтық құжаттарда суға, санитарияға және гигиенаға қол жеткізу тіркесі қолданылады.

Абитаев Д. С.

1. Сіздің жұмысыңыздың жаңалығы?

2. Дүние жүзіндегі мектептердің 13% - ы санитарияға қол жеткізе алмайды, ал мектептердің 25% - ы су мен қол жууға арналған жабдық жоқ. Мұндай деректер әлемнің қай бөлігінде?

Жауаптар:

1. Жаңашылдық-оқушылардың Қарағанды облысының мектептеріндегі сумен жабдықтау, санитария және гигиена саласындағы қызметтерге қол жетімділігі мен қанағаттанушылығы, сумен жабдықтау, санитария және гигиена қызметтерімен қамтамасыз етілуіне байланысты болуы мүмкін жұқпалы аурулар бойынша Қазақстанда және Қарағанды облысында сырқаттанушылыққа эпидемиологиялық талдау жүргізілгендігінде. Оқушылардың гигиеналық мінез-құлқына әсер ететін сумен жабдықтау және санитария жағдайларының факторлары анықталды.

2. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДСҰ) және Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қорының (ЮНИСЕФ) сумен жабдықтау, санитария және гигиена (СПМ) мониторингі жөніндегі бірлескен бағдарламасы ауыз сумен жабдықтау, санитария және гигиена (ССГ) саласындағы прогресті халықаралық деңгейде салыстырмалы бағалауды дайындайды және жариялайды және көзделген ССГ-мен байланысты міндеттердің орындалуын жаһандық мониторингтеуге жауап береді. Аннотацияда көрсетілген деректер 2000-2021 жылдар аралығындағы мектептердегі ауыз сумен жабдықтау, санитария және гигиена саласындағы Прогресс есебінен алынды.

Амреева К. Е.

1. Неліктен зерттеу 9 мектепте жүргізілді?

2. Неліктен сауалнамаға 2-3 сынып оқушылары қатысты?

3. 3980 оқушының үлгісі жеткілікті ме?

4. Сіз өз курсыңызды қайда енгіздіңіз?

2. Так как мы пытаемся достичь 100% охвата улучшенными источниками водоснабжения, мы думаем, что объективно.

3. На сегодняшний день, во всех нормативно-правовых документах используется выражение доступ к воде, санитарии и гигиене.

Абитаев Д.С.

1. Новизна Вашей работы?

2. 13% школ мира отсутствует доступ к санитарии, а в 25% школ нет воды и оборудования для мытья рук. В какой части мира такие данные?

Ответы:

1. Новизна заключается в том, что впервые изучены текущее состояние, доступность и удовлетворенность учащихся услугами в области водоснабжения, санитарии и гигиены в школах Карагандинской области, проведен эпидемиологический анализ заболеваемости в Казахстане и Карагандинской области по инфекционным заболеваниям, которые предположительно могут быть связаны с обеспеченностью услугами водоснабжения, санитарии и гигиены. Выявлены факторы условий водоснабжения и санитарии, влияющие на гигиеническое поведение учащихся.

2. Совместная программа Всемирной организации здравоохранения (ВОЗ) и Детского фонда Организации Объединенных Наций (ЮНИСЕФ) по мониторингу водоснабжения, санитарии и гигиены (СПМ) готовит и публикует сопоставимые на международном уровне оценки прогресса в области питьевого водоснабжения, санитарии и гигиены (ВСГ) и отвечает за глобальный мониторинг выполнения связанных с ВСГ задач, предусмотренных в Целях в области устойчивого развития (ЦУР). Данные, указанные в аннотации, были взяты с отчета Прогресс в области питьевого водоснабжения, санитарии и гигиены в школах за период 2000–2021 гг.

Амреева К.Е.

1. Почему исследование проводилось в 9 школах?

2. Почему в опроснике участвовали ученики 2-3 классов?

3. Выборка в 3980 учеников хватает ли?

Жауаптар:

1. Зерттеу Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы мен БҰҰ Балалар Қоры (ЮНИСЕФ) қаржыландыратын "балалардың семіздігін қадағалау және мектептердегі суға, санитарияға және гигиенаға қол жетімділікті базалық бағалау бастамасы" жобасы бойынша Ұлттық Қоғамдық денсаулық орталығы аясында жүргізілді, сонымен қатар пандемия кезінде және мектептерге қол жетімділік жабылды.

2. 2-3 сынып оқушыларының ата-аналары қатысты, өйткені пандемия кезінде тек бастауыш сынып оқушылары мектептерге барды.

3. Қарағанды облысында 9 және 11 сынып оқушыларының жалпы саны шамамен 8500 оқушыны құрады және Біз іріктеу санын есептедік, бізде 3250 оқушы шықты, біз одан да көп оқушыларды жинадық.

4. Біз курсты білім беру ұйымдарының: "Дарын" мамандандырылған мектеп-лицей-интернатының, Ақбаев жалпы білім беретін мектептің, Жамбыл атындағы мамандандырылған мектеп-лицей-интернаты қызметіне енгіздік.

Омарова А. О.

1. Сауалнама қай тілде жүргізілді?

2. Сіз сауалнаманы валидациядан өткіздіңіз бе?

Жауаптар:

1. Сауалнама қазақ және орыс тілдерінде жүргізілді.

2. Сауалнаманы валидациядан өткізу үш ауылдық мектепте жүргізілді.

Койчубеков Б. К.

1. Сіздің жұмысыңыздың жаңалығы?

2. Ата-аналардың қанша пайызы су, санитария және гигиена мәселесінің маңыздылығын түсінбейді?

3. Оқушылардың қанша пайызы гигиеналық мінез-құлықтың жоқтығын көрсетті?

Жауаптар:

1. Жаңашылдық-оқушылардың Қарағанды облысының мектептеріндегі сумен жабдықтау, санитария және гигиена саласындағы қызметтерге қол жетімділігі мен қанағаттанушылығы, сумен жабдықтау, санитария және гигиена қызметтерімен қамтамасыз етілуіне байланысты болуы мүмкін жұқпалы аурулар бойынша Қазақстанда және Қарағанды облысында

4. Где Вы внедрили свой курс?

Ответы:

1. Исследование проводилось в рамках Национального Центра Общественного Здоровья по проекту «Инициативы по надзору за детским ожирением и базовой оценке доступа к воде, санитарии и гигиене (ВСГ) в школах», финансируемой Всемирной организацией здравоохранения и Детским фондом ООН (ЮНИСЕФ), более того во время пандемии и доступы к школам были закрыты.

2. Участвовали родители учеников 2-3 классов, так как во время пандемии в школы ходили только ученики начальных классов.

3. Генеральная совокупность учеников 9 и 11 классов в Карагандинской области составило примерно 8500 учеников и мы посчитали количество выборки, у нас вышло 3250, мы даже чуть больше выборки набрали учеников.

4. Мы внедрили курс в деятельности образовательных организаций: специализированной школы-лицей-интерната "Дарын", общеобразовательной школы им. Ақбаева, специализированной школы-лицей-интерната имени Жамбыла.

Омарова А.О.

1. На каком языке проводился опросник?

2. Валидировали ли Вы опросник?

Ответы:

1. Опросник был проведен на казахском и русском языках.

2. Валидация опросника была проведена в трех сельских школах.

Койчубеков Б.К.

1. Новизна Вашей работы?

2. Сколько процентов родителей не понимают важность проблемы воды, санитарии и гигиены?

3. Сколько процентов учеников указали на отсутствие гигиенических поведения?

Ответы:

1. Новизна заключается в том, что впервые изучены текущее состояние, доступность и удовлетворенность учащихся услугами в области водоснабжения, санитарии и гигиены в школах Карагандинской области, проведен эпидемиологический анализ заболеваемости в Казахстане и Карагандинской области по инфекционным заболеваниям, которые предположительно могут быть связаны с обеспеченностью услугами водоснабжения, санитарии и гигиены. Выявлены факторы

сырқаттанушылыққа эпидемиологиялық талдау жүргізілгендігінде. Оқушылардың гигиеналық мінез-құлқына әсер ететін сумен жабдықтау және санитария жағдайларының факторлары анықталды.

2. Ата-аналардың 10-20% - ы сұрақтарды жіберіп алды немесе жауап бермеді.

3. Оқушылардың 40% - ы қол жууға қатысты жақсы мінез-құлық көрсетті, 50% - ы су ішіп, 25% - ы мектеп дәретханаларын пайдаланды.

Алексеев А. В.

1. Қазақстанда ВСГ-ға қатысты ұсыныстар бар ма?

2. Сіз су, санитария және гигиена дегенді қалай түсінесіз?

Жауаптар:

1. Қазақстанда ВСГ-ға қатысты ұсыныстар жоқ. ТДМ және қазақстандық НҚА-лар ССГ маңыздылығын еске салады.

2. Санитария-бұл адамның нәжістерімен байланысын болдырмауға бағытталған құралдар мен қызметтерді ұсыну. Гигиена-бұл гигиенаны жақсартатын және денсаулықты жақсартатын мінез-құлық, мысалы, күнделікті қол жуу, сабын қолдану.

ШЕШІМІ:

6D110200 "Қоғамдық денсаулық сақтау" мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ізденуші Болатова Ж.Е. «Assessing access to water, sanitation and hygiene in schools» тақырыбындағы жұмысты ескертулерді түзеткеннен кейін жария қорғауға ұсыну.

Төрайым/Председатель
Хатшы/секретарь

Даулеткалиева Ж.А.
Оспанова Ж.У.

условий водоснабжения и санитарии, влияющие на гигиеническое поведение учащихся.

2. От 10 до 20% родителей пропускали вопросы, либо не отвечали.

3. 40% учеников показали хорошее поведение в отношении мытья рук, 50% пили воду и 25% пользовались школьными туалетами.

Алексеев А.В.

1. Есть ли рекомендации по отношению ВСГ в Казахстане?

2. Что Вы подразумеваете под водой, санитарией и гигиеной?

Ответы:

1. Рекомендации по отношению ВСГ в Казахстане отсутствуют. О важности ВСГ напоминает ЦУР и казахстанские НПА.

2. Санитария - это предоставление средств и услуг, направленных на предотвращение контакта с человеческими жидкостями и фекалиями. Гигиена - это поведение, которое может улучшить гигиену и укрепить здоровье, например, ежедневное мытье рук, использование мыла.

РЕШЕНИЕ:

Рекомендовать. работу соискателя Болатовой Ж.Е. «Assessing access to water, sanitation and hygiene in schools» к публичной защите на соискание степени доктора философии (PhD) по специальности 6D110200 «Общественное здравоохранение» после исправлений замечаний.